

Apotekstatistikk 2016

Innhold

1. Innledning	3
2. Konklusjoner 2016	3
4. Omsetning og avanse	6
5. Antall apotek.....	8
6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene	9
7. Driftstøtte og fraktrefusjon.....	11

1. Innledning

Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apoteks totalomsetning i regnskapsåret. Regnskapsmaterialet bygger på informasjon om enkeltapotek etter retningslinjer fastsatt av Legemiddelverket. Retningslinjene finnes på www.legemiddelverket.no. Dersom ikke annet er oppgitt, er apotekstatistikken kilden for tall i dokumentet.

De fleste apotekene i Norge er organisert som avdelinger eller aksjeselskap, i apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Man må derfor vurdere regnskapstallene for apotek, grossist og kjede i sammenheng.

Alle beløp er uten merverdiavgift dersom annet ikke er oppgitt.

2. Konklusjoner 2016

- Fortsatt netto økning av antall apotekkonsesjoner med 48. Ved årsskiftet 2016-2017 var det 889 apotekkonsesjoner.
- Driftsresultatet utgjorde 3,3 % av driftsinntektene mot (3,3 % i 2015 og 5,6 % i 2014).
- Vareforbrukets andel av driftsinntektene var 70,0 % mot 69,0 % i 2015.
- Personalkostnadenes andel av driftsinntektene var 17,5 % og er redusert med 0,7 % fra 2015.
- Lokalkostnader på 3,2 % er uforandret, mens andre driftskostnader utgjorde 4,8 % (en reduksjon fra 4,9 % året før).
- Totalomsetningen økte med 7,3 % fra 2015 til 2016 (primærapotek 7,3 % og sykehusapotek 7,1 %).
- 29 % av primærapotekene hadde negativt driftsresultat, noe som er det samme som i 2015.

3. Regnskapsstatistikk 2016

Tabellen på neste side viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for primærapotek fra 2002 til 2016. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt kun å se på de apotekene som har hatt et helt driftsår i 2016. Dermed blir ikke oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for apotek som er solgt i løpet av året, regnet med.

Boots Norge AS har regnskapsår som avviker fra kalenderåret, med regnskapsperiode fra 1. september 2015 til 31. august 2016.

Tabell nr. 1

Regnskapsstatistikk for alle primærapotek med fullt driftsår											
	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2016	2016
	%	%	%	%	%	%	%	%	1000 kr	%	1000 kr
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	100	100	100	100	19 117 076	100	20 443 558
Sum inngående balanse	4,9	5,0	6,9	6,7	6,5	6,8	6,2	6,3	1 209 291	7,1	1 450 894
Varekjøp	78,6	75,3	71,6	71,6	68,1	68,0	68,6	69,4	13 262 496	69,9	14 284 904
Sum utgående balanse	5,8	5,1	6,6	6,8	6,8	7,1	6,7	7,0	1 333 900	7,3	1 485 361
Vareforbruk	77,7	75,2	71,9	71,4	67,9	67,7	68,1	68,7	13 137 886	69,7	14 250 437
Legemiddelavgift	0,9	0,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	57 796	0,3	62 665
Sum vareforbruk	78,6	76,0	72,2	71,7	68,2	68,0	68,4	69,0	13 195 682	70,0	14 313 102
Sum personalkostnader *	15,1	14,0	16,6	16,8	17,5	19,2	17,8	18,2	3 481 356	17,5	3 584 716
Sum ordinære avskrivninger	1,0	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,3	252 735	1,2	238 527
Sum lokalkostnader	2,0	2,1	2,8	2,9	3,0	3,2	3,2	3,2	612 416	3,2	657 486
Sum andre driftskostnader	2,5	3,6	3,5	4,1	4,0	5,2	3,8	4,9	936 902	4,8	972 711
Sum driftskostnader	99,2	97,0	96,3	96,6	93,8	96,7	94,4	96,7	18 479 091	96,7	19 766 542
Sum driftsresultat	0,8	3,0	3,7	3,4	6,2	3,3	5,6	3,3	637 985	3,3	677 016
Finansinntekter	0,5	0,1	0,5	0,7	0,3	0,3	0,4	0,3	56 967	0,1	27 886
Finanskostnader	-0,8	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-27 285	-0,2	-39 081
Netto finanskostnader	-0,3	-0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,2	0,2	29 682	-0,1	-11 195
Resultat før driftstøtte	0,5	2,8	4,1	4,0	6,5	3,6	5,8	3,5	667 482	3,3	665 793
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 567	0,0	3 421
Sum apotekets overskudd	0,6	2,9	4,2	4,0	6,5	3,6	5,8	3,5	671 049	3,3	669 214
Avskrivning goodwill	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,1	0,0	-8 260	0,1	24 768

*For enkeltpersonforetakene er det ikke lenger kalkulert inn lederlønn for hovedapotekene (5 stk), da dette innebærer så små tall at det ikke gir utslag på statistikken

** Se kap. 7.

Konsumprisindeksen steg 2,8 % i perioden januar 2016 til januar 2017. ¹

n = 794

¹ <https://www.ssb.no/kpi>

Vareforbruksprosenten økte med 1,0 prosentpoeng, til 70,0 % av driftsinntektene i 2016. Personalkostnadene er redusert med 0,7 prosentpoeng til 17,5 %. Lokalkostnadenes andel i forhold til driftsinntektene er uforandret på 3,2 %. Andre driftskostnader er redusert fra 4,9 % til 4,8 %. Driftsresultatsmarginen er uendret på 3,3%.

I 2016 viste 228 primærapotek med helt driftsår et samlet negativt driftsresultat på 232 mill. kroner, mens samlet negativt driftsresultat i 2015 var på 214 mill. kroner fordelt på 221 apotek. I 2016 hadde 29% av primærapotekene et negativt driftsresultat (Samme som i 2015).

Apotek i sentrale strøk er i 2016, som i 2015, overrepresentert blant apotekene som drives med negativt driftsresultat. Antall apotek med negativt driftsresultat i minst og mindre sentrale strøk er redusert fra 25 i 2015, til 22 i 2016. Dette fremkommer ved å dele apotekene inn etter Statistisk sentralbyrås kommuneklassifisering, se følgende tabell som inneholder primærapotek med helt driftsår.

Tabell nr. 2

Sentralitet	Antall apotek	Antall apotek med negativt driftsresultat	Andel apotek med negativt driftsresultat
MINST SENTRALE KOMMUNER	71	13	18 %
MINDRE SENTRALE KOMMUNER	51	9	18 %
NOE SENTRALE KOMMUNER	138	40	29 %
SENTRALE KOMMUNER	533	166	31 %
ALLE APOTEK	793	228	29 %

4. Omsetning og avanse

Total omsetning for alle apotek var 26,7 mrd. kroner i 2016. Det tilsvarer en vekst på 7,3 % fra 2015.

Tabell nr.3

Totalomsetning alle apotek										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum omsetning*	17,1	17,8	18,4	19,1	19,5	20,5	21,2	23,1	24,9	26,7
* Total omsetning inkl sykehusapotek i milliarder kr.										

Primærapotekene hadde i 2016 en totalomsetning på 20,7 mrd. kroner, hvorav apotek med drift bare deler av året utgjorde 0,3 mrd. kroner. Apotek med fullt driftsår hadde en omsetning på 20,4 mrd. kroner.

Totalomsetningen for alle primærapotek vokste med 7,3 % fra 2015 til 2016. Ser man på hvordan omsetningen fordeler seg i henhold til sentralitet, får man følgende bilde (primærapotek med drift hele året):

Tabell nr. 4

Sentralitet	Sum driftsinntekter (mrd NOK)	Fordeling driftsinntekter (%)	Omsetning per apotek (gjennomsnitt)
MINST SENTRALE KOMMUNER	1,7	8 %	23,7
MINDRE SENTRALE KOMMUNER	1,4	7 %	27,2
NOE SENTRALE KOMMUNER	3,5	17 %	25,5
SENTRALE KOMMUNER	13,8	68 %	26,0
ALLE APOTEK	20,4	100 %	25,8

Gjennomsnittlig omsetning per primærapotek med fullt driftsår var på 25,7 mill. kroner i 2016. Den er økt med 3,8% sammenlignet med 2015. Norges største primærapotek omsatte for 126 mill. kroner.

Gjennomsnittsomsetningen i enkeltpersonsforetakene var på 19,5 mill kroner i 2016, mot 18,8 mill. kroner i 2015.

Tabell nr. 5

Omsetningsutvikling										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Snitt omsetning pr. apotek *	25,5	24,8	24,6	24,0	23,7	23,9	23,4	24,3	24,8	25,7
Total omsetning i apotek **	13,5	14,4	14,8	15,2	15,4	16,00	16,5	18,0	19,3	20,7
*Gjennomsnitt omsetning pr apotek med hele driftsår i mill. kr										
** Total omsetning alle primærapotek i milliarder kr										

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimale priser og apotekavanse på alle reseptpliktige legemidler til mennesker. Priser og avanser på reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler er ikke regulert.

Omsetningen i primærapotekene er fordelt på handelsvarer 24,2% og reseptfrie legemidler 9,3 %. Dette innebærer at 33,5 % av apotekenes omsetning ikke er omfattet av statens pris- og avanseregulering på legemidler. I 2007 var tilsvarende andel 29 % (18,5 % handelsvarer og 10,5 % reseptfritt).

Tabell nr. 6

Andre nøkkeltall 2016 - Primærapotek helt driftsår		
	(mill.kr.)	%
Handelsvarer	4 952	24,2 %
Reseptfritt	1 904	9,3 %
Areal m ²	188 534	
Årsverk	5425	
Antall apotek i grunnlaget	794	

Apotekenes omsetning av handelsvarer og reseptfrie legemidler har økt fra 2015 til 2016, mens omsetningsandelen har falt med henholdsvis 0,5 og 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2015. Dette skyldes i stor grad en prisøkning på reseptpliktige legemidler i samme tidsperiode.

Sykehusapotekenes omsetning har økt vesentlig over tid, veksten var på 7,1% fra 2015 til 2016.

Tabell nr. 7

Totalomsetning sykehusapotek									
	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum omsetning (milliarder kr)	2,0	2,6	3,9	4,1	4,4	4,6	5,1	5,6	6,0

I 2016 var det i Norge 32 sykehusapotek, og staten eide 30 av disse gjennom helseforetak. Sykehusapotekene omsatte for 6 mrd. kroner, med en driftsresultatmargin på 1,2 %.

Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (187mill. kroner) enn primærapotekene. Det største sykehusapoteket omsatte for 697 mill. kroner i 2016.

Gjennomsnittlig varekostnad for sykehusapotekene var 81 % i 2016 (inkl. legemiddelomsetningsavgiften), sammenlignet med 70,0 % for primærapotekene.

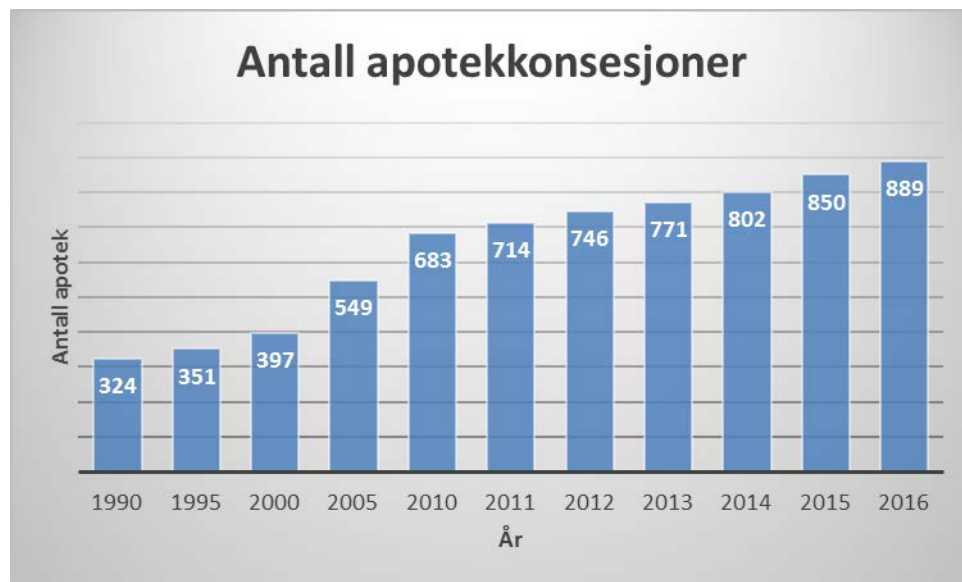
Tabell nr. 8

Andre nøkkeltall 2016 - Sykehusapotek.		
		% av totalomsetningen
Handelsvarer tusen kr.	343 975	5,70 %
Reseptfritt tusen kr.	110 141	1,80 %
Areal m ²	21 765	
Årsverk stk.	1 146	
Antall apotek i statistikkgrunnlaget	32	

Sykehusapotek omsetter i mindre grad handelsvarer og reseptfrie legemidler enn primærapotek. Totalomsetningen av handelsvarer og reseptfrie legemidler har økt med henholdsvis 19,2 og 15,4%, mens omsetningsandel er på samme nivå.

5. Antall apotek

Diagram nr. 1

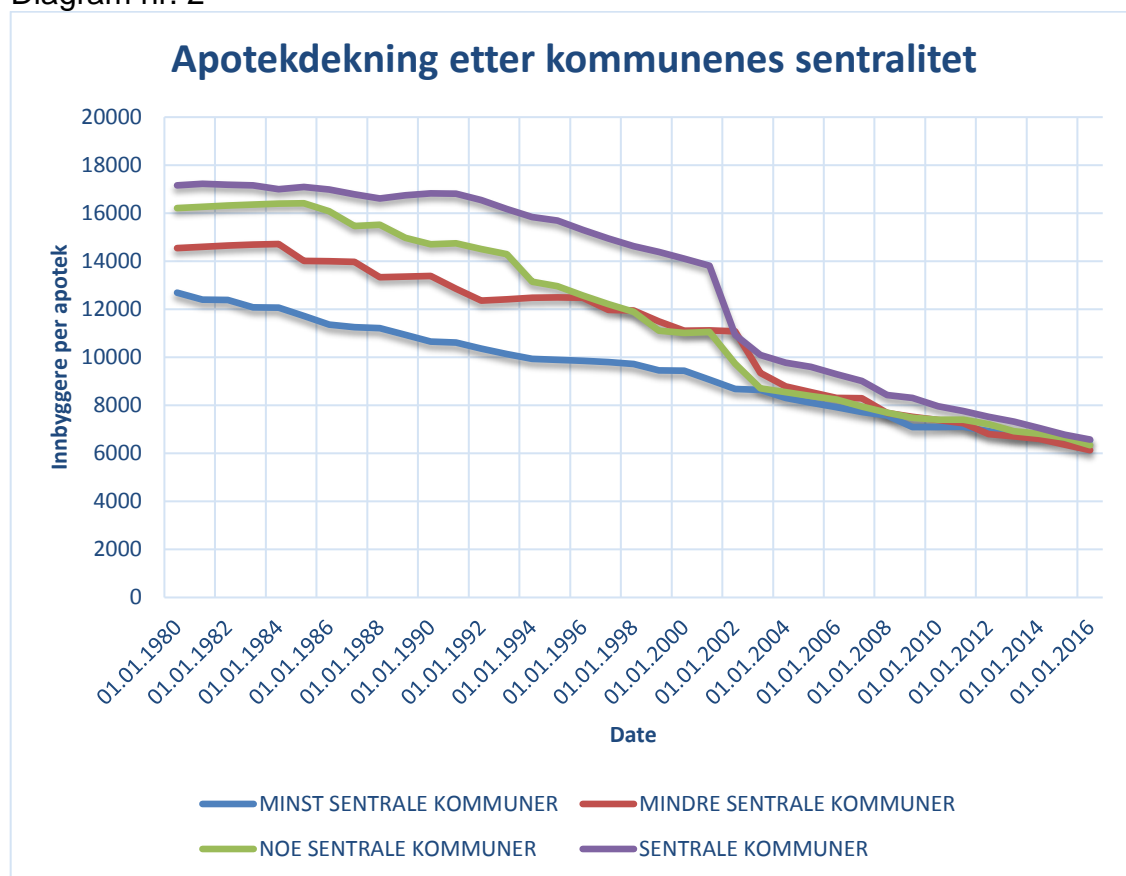

Figuren viser antall apotekkonsesjoner ved årsskiftet 31.12. Fra 2015 til 2016 ble det avviklet to apotek og ved årsskiftet var det gitt 889 apotekkonsesjoner.

Legemiddelverket har laget en oversikt over utvikling i apotekdekningen i et eget notat². Følgende figur viser apotekdekning etter kommuners sentralitet i perioden 1980-2016. Se notatet på www.legemiddelverket.no for nærmere informasjon.

² <https://legemiddelverket.no/import-og-salg/apotekdrift/apotekdekning-i-norge-fra-1980-til-2015>

Diagram nr. 2

Kilde: Legemiddelverket/SSB

6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist).

Nøkkeltallene viser en stabil økonomisk utvikling.

Tabell nr. 9

ÅRSREGNSKAPSDATA LEGEMIDDELDISTRIBUTØRENE I NORGE												
Selskap	Omsetning				Driftsresultat				Resultat før skatt			
År	2003	2010	2015	2016	2003	2010	2015	2016	2003	2010	2015	2016
Apotek1*												
Apotek 1 Gruppen AS(Apokjeden AS)*	181	298			99	123			58	1 194		
Apotek 1 Gruppen AS	3 531	5 782	9 124	10 114	-8	256	411	559	-3	290	409	564
Apokjeden Distribusjon AS	3 962	4 524			60	264			36	283		
Boots **												
Boots Norge AS	2 486	3 646	5 339	3 999	22	0	179	-62	-9	-6	187	-53
Alliance Healthcare Norge AS	2 206	3 168	7 229	8 104	17	144	65	94	6	153	43	73
Vitus ***												
Norsk Medisinaldepot AS ***	72	8 288	1 595	6 977	18	399	-18	208	10	401	-28	182

*Tallene er i mill NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.
Resultat er etter finans- og før skattekostnad.*

*Selskapene knyttet til Apokjeden AS har avvikende regnskapsår 1.2 - 31.1 fra 2005 til 2013 (11 mnd). 2014 (12 mnd). Apotek1 Gruppen AS, Apokjeden Distribusjon AS og Apotek1 Norge AS fusjonerte i 2015 med sist nevnte som overtagende selskapet og skiftet navn til Apotek1 Gruppen AS i 2015.

**Selskapene knyttet til AllianceBoots Plc har avvikende regnskapsår 1.4.- 30.3.fra 2006. Fra 2014 blir regnskapsåret avsluttet 30.8.2015 (17mnd). Boots Norge AS og Alliance Healthcare Norge AS har avvikende regnskapsår 1.9-30.8. for 2016.

*** Vitusapotek AS og NMD Grossisthandel AS fusjonerte med Norsk Medisinaldepot AS 1.1.2007. I 2015 viser NMD AS regnskap for perioden 1.1.2015 til 31.3.2015. NMD AS har avvikende regnskapsår 1.4-31.3 fra og med 2016.

7. Driftstøtte og fraktrefusjon

Driftstøtte til apotek

Totalt ble det for kalenderåret 2016 utbetalt 6 mill. kroner i driftstøtte til apotek. Av dette gikk 2,5 mill. kroner til Institutt for energiteknikk. Den øvrige driftsstøtten ble fordelt med 3 mill. kroner til distriktsapotek og 0,5 mill. kroner til vaktapotek. 14 driftstøttesøknader fra apotek ble innvilget. Det ble søkt om driftsstøtte for 6,7 mill kroner i 2016.

Tabell nr. 10

Driftstøtte 2016			
	Tildelt støtte (1000 kr)	Antall apotek	Kjedeknytning
Vaktapotek	511	7	6 stk i kjede, 1 H.F
Distriktsapotek	2 981	7	4 frittstående, 3 i kjede
Institutt for Energiteknikk	2 508	1	
Total driftsstøtte	6 000		

Ytterligere informasjon om driftstøtteordningen finnes på www.legemiddelverket.no.

Fraktrefusjon

Staten dekker 50 prosent av fraktkostnadene ved forsendelse av legemidler til pasienter etter bestemte retningslinjer. Ordningen forvaltes av Statens legemiddelverk. Apotekene krever refusjon månedlig for andelen av forsendelseskostnaden pasientene ikke skal betale selv.

Det ble totalt utbetalt 18,1 mill kroner i fraktrefusjon i 2016.

Fra og med 01.01.2017 ble 50 prosent-ordningen avviklet. 100 prosent-ordningen gjelder for sending i følgende grupper:

- Allmennfarlige og smittsomme sykdommer
- Immunsvekkelse
- Cystisk fibrose
- Spesialproduserte legemidler med kort holdbarhet
- Faktorkonsentrat til personer med alvorlig blødersykdom

Se www.legemiddelverket.no for mer informasjon.